

1
- 123/15 - 1988

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1988-1989

9 MARS 1989

PROJET DE LOI

modifiant les lois portant le statut des
objecteurs de conscience, coordonnées le
20 février 1980

PROJET
AMENDE PAR LE SENAT (1)

ARTICLE 1er

L'article 1er, alinéa 1er, des lois portant le statut
des objecteurs de conscience, coordonnées le 20 fé-
vrier 1980, est remplacé par la disposition suivante :

« Le milicien qui, par suite de motifs impérieux
qui lui sont dictés par sa conscience, et à la condi-
tion qu'ils ne soient pas uniquement fondés sur des
considérations tendant à mettre en cause les institu-
tions fondamentales de l'Etat, est convaincu qu'on ne
peut tuer son prochain, même à des fins de défense

(1) Voir :

Documents de la Chambre :

123 (S.E. 1988) :

- N° 1 : Proposition de loi de MM. Temmerman et Vanvelthoven.
- N° 2 à 6 : Amendements.
- N° 7 : Rapport.
- N° 8 à 11 : Amendements.
- N° 12 : Avis du Conseil d'Etat.
- N° 13 : Amendements.
- N° 14 : Texte adopté au premier vote.

Annales de la Chambre :

29 juin, 4, 6 et 7 juillet 1988.

Documents du Sénat :

370 (S.E. 1988) :

- N° 1 : Projet transmis par la Chambre des Représentants.
- N° 2 : Rapport.
- N° 3 à 6 : Amendements.

Annales du Sénat :

2 et 8 mars 1989.

- 123/15 - 1988

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1988-1989

9 MAART 1989

WETSONTWERP

tot wijziging van de wetten houdende het
statuut van de gewetensbezwaarden, gecoör-
dineerd op 20 februari 1980

ONTWERP
GEWIJZIGD DOOR DE SENAAT (1)

ARTIKEL 1

Artikel 1, eerste lid, van de wetten houdende het
statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd
op 20 februari 1980, wordt vervangen door de vol-
gende bepaling :

« De dienstplichtige, die om naar eigen geweten
dwingende redenen, en op voorwaarde dat deze
laatste niet uitsluitend gegrond zijn op overwegingen
die de fundamentele instellingen van de Staat in het
gedrang brengen, overtuigd is dat men de evenmens
niet mag doden, ook niet ter verdediging van het land

(1) Zie :

Stukken van de Kamer :

123 (B.Z. 1988) :

- Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heren Temmerman en Vanvelthoven.
- Nrs. 2 tot 6 : Amendementen.
- Nr. 7 : Verslag.
- Nrs. 8 tot 11 : Amendementen.
- Nr. 12 : Advies van de Raad van State.
- Nr. 13 : Amendementen.
- Nr. 14 : Tekst aangenomen bij de eerste stemming.

Handelingen van de Kamer :

29 juni, 4, 6 en 7 juli 1988.

Stukken van de Senaat :

370 (B.Z. 1988) :

- Nr. 1 : Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.
- Nr. 2 : Verslag.
- Nrs. 3 tot 6 : Amendementen.

Handelingen van de Senaat :

2 en 8 maart 1989.

ationale ou collective, peut demander d'être, en raison de ses objections de conscience, exempté du service militaire armé ou de tout service militaire et, dans ce dernier cas, d'être affecté soit à la protection civile, soit à des tâches d'utilité publique au sein d'organismes de droit public ou privé pour y assumer une des tâches prévues soit à l'article 21, § 1er, 1°, a, soit à l'article 21, § 1er, 1°, b. »

ART. 2

L'article 1er, alinéa 2, des mêmes lois est complété par ce qui suit :

« En cas de rappel, l'intéressé joindra à sa demande une copie certifiée conforme de l'original de l'ordre de rappel. »

ART. 3

L'article 2 des mêmes lois est remplacé par la disposition suivante :

« Article 2. — La demande doit être écrite et signée par le candidat objecteur de conscience et exposer avec précision les motifs sur lesquels elle est fondée.

La demande est introduite auprès de l'administration communale du lieu où le candidat objecteur de conscience est domicilié. L'administration communale délivre un accusé de réception de la demande.

L'administration communale examine si la demande répond aux conditions de recevabilité fixées à l'article 1er et à l'alinéa 1er du présent article.

Le Ministre de l'Intérieur, le gouverneur de la province et le commandant du centre de recrutement et de sélection sont immédiatement informés de l'introduction de la demande. A la réception de la demande l'intéressé est provisoirement inscrit par le Ministre de l'Intérieur sur la liste des objecteurs de conscience.

La demande suspend, à l'égard du requérant, l'application des dispositions des lois coordonnées sur la milice relatives à la remise du contingent au centre de recrutement et de sélection.

La demande est considérée comme non avenue dans tous les cas où les obligations militaires de l'intéressé viennent à s'éteindre.

Le bourgmestre transmet la demande au Ministre de l'Intérieur dans le mois de la réception de celle-ci, après y avoir joint un certificat de milice, un extrait du casier judiciaire et les informations déterminées par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres. »

of van de gemeenschap, kan vragen om op grond van zijn gewetensbezwaren vrijgesteld te worden van gewapende militaire dienst of van elke militaire dienst en, in dit laatste geval, hetzij ingedeeld te worden bij de civiele bescherming, hetzij aangewezen te worden voor taken van openbaar nut bij publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organen om er één van de taken te verrichten als bedoeld, hetzij in artikel 21, § 1, 1°, a, hetzij in artikel 21, § 1, 1°, b. »

ART. 2

Artikel 1, tweede lid, van dezelfde wetten, wordt aangevuld met wat volgt :

« In geval van wederoproeping voegt de betrokkene bij zijn aanvraag een met het origineel voor eensluidend verklaard afschrift van het wederoproepingsbevel. »

ART. 3

Artikel 2 van dezelfde wetten wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 2. — De aanvraag moet door de kandidaat-gewetensbezwaarde geschreven en ondertekend zijn en nauwkeurig de gronden uiteenzetten waarop zij steunt.

De aanvraag wordt ingediend bij het gemeentebestuur waar de kandidaat-gewetensbezwaarde zijn woonplaats heeft. Van de aanvraag wordt door het gemeentebestuur een bewijs van ontvangst gegeven.

Het gemeentebestuur onderzoekt de verenigbaarheid van de aanvraag met de in artikel 1 en het eerste lid van dit artikel bepaalde ontvankelijkheidsvereisten.

De Minister van Binnenlandse Zaken, de provinciegouverneur en de bevelhebber van het recrutings- en selectiecentrum worden onverwijld van de aanvraag in kennis gesteld. Bij ontvangst van de aanvraag, wordt de betrokkene door de Minister van Binnenlandse Zaken voorlopig ingeschreven op de lijst van de gewetensbezwaarden.

De aanvraag schorst, ten opzichte van de aanvrager, de toepassing van de bepalingen van de gecoördineerde dienstplichtwetten betreffende de overgifte van het contingent aan het recrutings- en selectiecentrum.

De aanvraag wordt voor niet bestaande gehouden in alle gevallen waarin voor de betrokkene de dienstplicht ophoudt te bestaan.

Binnen de maand na ontvangst en na ze te hebben aangevuld met een militiegetuigschrift, een uittreksel uit het strafregister en de inlichtingen bepaald bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit zendt de burgemeester de aanvraag door aan de Minister van Binnenlandse Zaken.

Le Ministre de l'Intérieur informe dans les cinq jours le requérant de la réception du dossier. »

ART. 4

L'article 3 des mêmes lois est abrogé.

ART. 5

L'article 4 des mêmes lois est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 4.* — Un mois au plus tard après la réception du dossier concernant la demande, établi par l'administration communale, le Ministre de l'Intérieur accorde le statut d'objecteur de conscience au milicien dont la demande est compatible avec les dispositions des articles 1er et 2 de la présente loi.

Si, conformément à l'article 2, alinéa 3, l'administration communale déclare la demande irrecevable, cette décision motivée est notifiée au requérant dans les quinze jours. L'intéressé peut introduire un recours auprès du Ministre de l'Intérieur qui statue au plus tard un mois après la réception du recours. Le recours est introduit de la manière déterminée par le Roi.

Dans le mois qui suit la décision de recevabilité par le Ministre, le bourgmestre transmet à celui-ci le dossier établi conformément à l'article 2, alinéa 7. »

ART. 6

L'article 5, alinéa 1er, des mêmes lois, est remplacé par l'alinéa suivant :

« Si le Ministre de l'Intérieur estime ne pas pouvoir réserver de suite favorable à la demande, le dossier est transmis au Président du Conseil de l'objection de conscience, un mois au plus tard après la réception de la demande, pour qu'il soit statué sur le bien-fondé de l'objection. »

ART. 7

L'article 7 des mêmes lois est complété par l'alinéa suivant :

« Le Conseil statue sur la base de la conformité et de la compatibilité du contenu formel de la demande avec les dispositions de l'article 1er. »

De Minister van Binnenlandse Zaken geeft binnen vijf dagen aan de aanvrager kennis van de ontvangst van het dossier. »

ART. 4

Artikel 3 van dezelfde wetten wordt opgeheven.

ART. 5

Artikel 4 van dezelfde wetten wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Artikel 4.* — De Minister van Binnenlandse Zaken verleent, ten laatste één maand na ontvangst van het door het gemeentebestuur samengestelde dossier met betrekking tot de aanvraag, het statuut van gewetensbezwaarde aan de dienstplichtige wiens aanvraag verenigbaar is met de bepalingen van de artikelen 1 en 2 van deze wet.

Indien het gemeentebestuur, conform artikel 2, derde lid, de aanvraag onontvankelijk bevindt, wordt deze gemotiveerde beslissing binnen vijftien dagen aan de aanvrager betekend. Tegen deze beslissing is beroep mogelijk bij de Minister van Binnenlandse Zaken, die een beslissing neemt ten laatste een maand na de ontvangst van het beroep. Het beroep wordt ingesteld op de door de Koning bepaalde wijze.

Binnen de maand nadat de aanvraag door de Minister van Binnenlandse Zaken onontvankelijk is bevonden, zendt de burgemeester hem het overeenkomstig artikel 2, zevende lid, samengestelde dossier door. »

ART. 6

Artikel 5, eerste lid, van dezelfde wetten wordt vervangen door het volgende lid :

« Indien de Minister van Binnenlandse Zaken meent geen gunstig gevolg te kunnen geven aan de aanvraag wordt het dossier uiterlijk één maand na ontvangst van de aanvraag doorgezonden aan de Voorzitter van de Raad voor gewetensbezwaren opdat over de gegrondheid van het gewetensbezwaar uitspraak wordt gedaan. »

ART. 7

Artikel 7 van dezelfde wetten wordt aangevuld met het volgende lid :

« De Raad beslist op grond van de overeenstemming en de verenigbaarheid van de formele inhoud van de aanvraag met de bepalingen van artikel 1. »

ART. 8

A l'article 18 des mêmes lois sont apportées les modifications suivantes :

1) Les alinéas 1er, 2 et 3 sont remplacés par ce qui suit :

« Si l'inscription est accordée par une décision devenue irrévocable et si la demande a pour objet l'affectation à la protection civile, l'objecteur de conscience est affecté à un service de la protection civile, pour autant que les quotas ne soient pas atteints. Son temps de service dépassera de quatre mois celui imposé aux miliciens non visés à l'article 63, § 2, des lois coordonnées sur la milice et effectuant leur service actif en Belgique et non candidats gradés de réserve et faisant partie du contingent de l'armée qui porte le millésime de l'année pendant laquelle il entre en service à la protection civile.

Le statut des objecteurs de conscience affectés à la protection civile est organisé par le Roi sur proposition du Ministre de l'Intérieur. Le Roi règle notamment l'affectation et arrête le service et le régime disciplinaire. Le Roi fixe, pour chaque service, un quota tenant compte des besoins et des nécessités des services. Le statut des objecteurs de conscience affectés à la protection civile ne peut en aucun cas être plus favorable que celui des miliciens faisant partie du contingent de l'armée. »

2) A l'alinéa 7, les mots « aux mêmes prestations que celles qui sont prévues pour les miliciens libérés affectés à la protection civile » sont remplacés par les mots « aux prestations déterminées par le Roi. »

ART. 9

A l'article 19, alinéa 1er, des mêmes lois, les mots « dépassera de moitié » sont remplacés par les mots « dépassera de quatre mois » et les mots « ou sera double de » sont remplacés par les mots « ou dépassera de huit mois. »

ART. 10

L'article 21 des mêmes lois est complété par ce qui suit :

« § 5. Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des Ministres le nombre maximum d'objecteurs de conscience pouvant être affectés à chaque service ou organisme visé au § 1er et au § 2.

ART. 8

In artikel 18 van dezelfde wetten worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) Het eerste, tweede en derde lid worden vervangen als volgt :

« Wordt de inschrijving toegestaan bij een onherroepelijk geworden beslissing en beoogt de aanvraag de indeling bij de civiele bescherming, dan wordt voor zover de quota niet bereikt zijn, de gewetensbezwaarde aangewezen voor een dienst van de civiele bescherming. Zijn dienstdienst zal vier maanden meer bedragen dan die welke opgelegd is aan de dienstplichtigen, die niet bedoeld zijn in artikel 63, § 2, van de gecoördineerde dienstplichtwetten en hun actieve dienst in België vervullen en die geen kandidaat-reservegegradueerden zijn en deel uitmaken van het legercontingent, genoemd naar het jaar waarin hij bij de civiele bescherming in dienst treedt.

Het statuut van de gewetensbezwaarden, die zijn aangewezen voor de civiele bescherming, wordt door de Koning vastgesteld, op voordracht van de Minister van Binnenlandse Zaken. De Koning regelt inzonderheid de dienstaanwijzing en stelt de dienst en de tuchtregeling vast. De Koning legt voor elke dienst een quotum vast, rekening houdend met de behoeften en de noodwendigheden van de diensten. Het statuut van de gewetensbezwaarden die voor de civiele bescherming worden aangewezen, mag in geen geval gunstiger zijn dan dat van de dienstplichtigen die deel uitmaken van het contingent van het leger. »

2) In het zevende lid worden de woorden « tot dezelfde dienstverstrekkings als die welke bepaald zijn voor de dienstverplichtingen die ontheffing genieten en aangewezen zijn voor de civiele bescherming » vervangen door de woorden « de door de Koning bepaalde dienstverstrekkings. »

ART. 9

In artikel 19, eerste lid, van dezelfde wetten worden de woorden « Zijn dienstdienst zal de helft meer bedragen » vervangen door de woorden « Zijn dienstdienst zal vier maanden meer bedragen » en de woorden « of het dubbel van die dienst » vervangen door de woorden « of acht maanden meer bedragen ».

ART. 10

Artikel 21 van dezelfde wetten wordt aangevuld met wat volgt :

« § 5. De Koning stelt bij in Ministerraad overlegd besluit het maximum aantal gewetensbezwaarden vast, dat aan iedere dienst of instelling, bedoeld bij § 1 en § 2, kan worden toegewezen.

En ce qui concerne les tâches visées au § 1er, 1^a, a), le Roi fixe une liste des priorités.

§ 6. L'objecteur de conscience a droit, aux mêmes conditions que celles fixées pour l'octroi du minimum de moyens d'existence par les centres publics d'aide sociale, à une indemnité supplémentaire égale à la différence entre, d'une part, le minimum de moyens d'existence et, d'autre part, les autres indemnités ou allocations qui sont allouées à lui-même et à ses ayants droit, en ce compris la solde, pour autant que cette différence est positive.

Cette indemnité supplémentaire ne peut être accordée qu'après que l'insuffisance de ressources financières aura été établie.

§ 7. Une contribution ne pouvant excéder 3 000 francs par mois et par objecteur de conscience occupé peut être réclamée aux organismes de droit privé visés au § 2.

Le Roi en fixe les modalités. »

ART. 11

A l'article 24 des mêmes lois sont apportées les modifications suivantes :

1) le § 1er est complété par un 4° libellé comme suit :

« 4° celui qui est renvoyé du service visé aux articles 18 et 19 en vertu de l'article 25 »;

2) au § 4, alinéa 1er, les mots « et les renvoyés du service » sont insérés entre les mots « exclus » et les mots « sont à la disposition »;

3) au § 4, alinéa 1er, les mots « aux mêmes prestations que celles prévues pour les miliciens libérés affectés à la protection civile » sont remplacés par les mots « aux prestations déterminées par le Roi »;

4) il est ajouté un § 5, rédigé comme suit :

« § 5. L'exclu ou le renvoyé du service avant l'expiration du terme de service actif est réinscrit sur la liste des objecteurs de conscience visée à l'article 2, alinéa 4, lorsque, avant le 31 décembre de l'année au cours de laquelle il atteint l'âge de 45 ans, le conseil de milice constate que la cause de l'exclusion a pris fin ou lorsque le Ministre de l'Intérieur lève la mesure de renvoi du service.

L'article 8 des lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962, lui est applicable si la cause de l'exclu-

Wat de taken betreft, bedoeld bij § 1, 1^a, a), stelt de Koning een prioriteitslijst vast.

§ 6. De gewetensbezwaarde heeft, onder dezelfde voorwaarden die gelden voor de toekenning door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het bestaansminimum, recht op een bijkomende vergoeding ten belope van het verschil tussen enerzijds het bestaansminimum en anderzijds de andere vergoedingen of toelagen, de soldij inbegrepen, die aan hem en zijn rechthebbenden zijn uitgekeerd, voor zover dat verschil positief is.

Deze bijkomende vergoeding wordt slechts toegekend nadat het financieel onvermogen werd vastgesteld.

§ 7. Er kan van de privaatrechtelijke instellingen, bedoeld bij § 2, een bijdrage gevraagd worden die maximum 3 000 frank per maand en per tewerkgestelde gewetensbezwaarde kan bedragen.

De Koning stelt ter zake de modaliteiten vast. »

ART. 11

In artikel 24 van dezelfde wetten worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) § 1 wordt aangevuld met een 4° luidend als volgt :

« 4° hij die overeenkomstig artikel 25 uit de dienst, bedoeld bij de artikelen 18 en 19, is weggezonden »;

2) in het eerste lid van § 4 worden de woorden « en uit de dienst weggezonden » ingevoegd tussen de woorden « uitgesloten » en de woorden « gewetensbezwaarden »;

3) in het eerste lid van § 4 worden de woorden « tot dezelfde dienstverstrekkingen als die welke bepaald zijn voor de dienstplichtigen die ontheffing genieten en aangewezen zijn voor de civiele bescherming » vervangen door de woorden « de door de Koning bepaalde dienstverstrekkingen »;

4) een § 5 wordt ingevoegd, luidend als volgt :

« § 5. De uitgeslotene of degene die uit de dienst werd weggezonden vóór het verstrijken van de termijn van de werkelijke dienst wordt opnieuw op de lijst van de gewetensbezwaarden, bedoeld bij artikel 2, vierde lid, ingeschreven, wanneer vóór 31 december van het jaar, waarin hij de leeftijd van 45 jaar bereikt, de militieraad vaststelt dat de oorzaak van de uitsluiting een einde heeft genomen of wanneer de Minister van Binnenlandse Zaken de maatregel tot wegzending uit de dienst opheft.

Artikel 8 van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962, is op hem van toepassing wanneer

sion ou du renvoi du service cesse au plus tard le 31 décembre de l'année pendant laquelle il atteint l'âge de 28 ans. Après cette date, il est considéré comme objecteur de conscience dispensé du service en temps de paix et suit, en ce qui concerne la durée de ses obligations civiles, le sort des objecteurs de conscience qui appartiennent à la levée en cours.

Toutefois, il est tenu compte du service actif déjà passé comme objecteur de conscience, s'il est compris dans le contingent d'une levée ultérieure. »

ART. 12

L'article 25 des mêmes lois, abrogé par la loi du 16 juin 1987 modifiant les lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962 et les lois portant le statut des objecteurs de conscience, coordonnées le 20 février 1980, est rétabli dans la rédaction suivante :

« *Article 25.* — Le renvoi du service est prononcé par le Ministre de l'Intérieur à l'objecteur de conscience en service actif ou en congé illimité qui :

- 1) se montre absolument incorrigible ou indigne de servir;
- 2) est condamné à une des peines prévues à l'article 24, § 1er, 1° à 3°. »

ART. 13

Dans les mêmes lois, il est inséré un article 30bis rédigé comme suit :

« *Article 30bis.* — Est réputé déserteur tout objecteur de conscience exempté de tout service militaire :

- 1) qui, ayant été valablement convoqué à deux reprises à l'examen médical d'aptitude, ne s'y est pas présenté à la date indiquée dans la deuxième convocation;
- 2) qui se sera absenté de son service ou de son organisme, sans y être autorisé, pendant plus de trois jours en temps de guerre ou pendant plus de huit jours en temps de paix;
- 3) qui, voyageant isolément, ne sera pas arrivé à destination en temps de guerre, trois jours, ou en temps de paix, huit jours après celui qui lui aura été fixé;
- 4) en permission ou en congé qui n'aura pas rejoint son service ou son organisme, en temps de guerre, trois jours, ou en temps de paix, quinze jours après l'expiration de son congé ou de sa permission;

de oorzaak van de uitsluiting of van de wegzending uiterlijk op 31 december van het jaar, waarin hij de leeftijd van 28 jaar bereikt, vervalt. Na deze datum wordt hij beschouwd als gewetensbezwaarde, vrijgelaten van dienst in vredetijd en wordt hij, wat de duur van zijn burgerlijke verplichtingen betreft, behandeld zoals de gewetensbezwaarden die tot de lopende lichting behoren.

Indien hij in het contingent van een latere lichting is opgenomen wordt evenwel rekening gehouden met de werkelijke dienstdienst die hij reeds als gewetensbezwaarde heeft vervuld. »

ART. 12

Artikel 25 van dezelfde wetten, opgeheven door de wet van 16 juni 1987 houdende wijziging van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962 en van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd op 20 februari 1980, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing :

« *Artikel 25.* — De wegzending uit de dienst wordt door de Minister van Binnenlandse Zaken uitgesproken indien de gewetensbezwaarde, die zijn werkelijke dienst vervult of met onbepaald verlof is geplaatst :

- 1) volstrekt onverbeterlijk blijkt of onwaardig is om te dienen;
- 2) veroordeeld is tot een van de straffen, bedoeld bij artikel 24, § 1, 1° tot 3°. »

ART. 13

In dezelfde wetten wordt een artikel 30bis ingevoegd, luidend als volgt :

« *Artikel 30bis.* — Als deserteur wordt beschouwd, iedere gewetensbezwaarde vrijgesteld van elke militaire dienst :

- 1) die tweemaal rechtsgeldig werd opgeroepen om de medische keuring te ondergaan en die zich aldaar niet heeft aangeboden op de in de tweede oproepingsbrief gestelde datum;
- 2) die zonder toelating afwezig is in zijn dienst of instelling gedurende meer dan drie dagen in oorlogstijd of meer dan acht dagen in vredetijd;
- 3) die alleen reist en die niet binnen drie dagen in oorlogstijd of binnen acht dagen in vredetijd na de hem opgelegde datum ter bestemming is aangekomen;
- 4) die met vergunning is of verlof heeft en die zijn dienst of zijn instelling niet heeft vervoegd binnen drie dagen in oorlogstijd of binnen vijftien dagen in vredetijd na het verstrijken van zijn verlof of van zijn vergunning;

5) désigné pour le service, mais non entré en service, qui n'aura pas rejoint l'unité ou l'organisme auquel il est affecté, en temps de guerre, dans les trois jours, en temps de paix, dans les quinze jours après la date fixée. »

ART. 14

A l'article 31 des mêmes lois, les mots « trois mois à trois ans » sont remplacés par les mots « deux mois à deux ans » et les mots « qui s'est soustrait à ses obligations » sont remplacés par les mots « qui, hors des cas prévus à l'article 30bis, s'est soustrait à ses obligations ».

ART. 15

Dans les mêmes lois, il est inséré un article 33bis rédigé comme suit :

« Article 33bis. — § 1er. Tout objecteur de conscience exempté de tout service militaire coupable de désertion en temps de paix sera puni d'une peine d'emprisonnement de deux mois à deux ans.

§ 2. Toutefois, la durée de cet emprisonnement sera de trois mois à trois ans :

- 1) si l'objecteur de conscience a déjà antérieurement été condamné pour désertion;
- 2) si l'objecteur de conscience a franchi les limites du territoire belge;
- 3) si l'objecteur de conscience a déserté de concert avec un autre objecteur de conscience;
- 4) si la désertion a duré plus de six mois. »

ART. 16

L'article 34 des mêmes lois est complété par l'alinéa suivant :

« Le maximum des peines prévues à l'article 33bis sera prononcé lorsque la désertion aura eu lieu en temps de guerre. »

ART. 17

L'article 35 des mêmes lois est complété par les mots :

« sauf si ces dernières y dérogent ».

5) die aangewezen is voor de dienst maar die nog niet in dienst is getreden en die de dienst of de instelling, waarvoor hij is aangewezen, niet heeft vervroegd binnen drie dagen in oorlogstijd of binnen vijftien dagen in vreedstijd na de vastgestelde datum. »

ART. 14

In artikel 31 van dezelfde wetten worden de woorden « drie maanden tot drie jaren » vervangen door de woorden « twee maanden tot twee jaren » en de woorden « die zich aan zijn verplichtingen heeft onttrokken » worden vervangen door de woorden « die zich, behoudens hetgeen voorzien in artikel 30bis, aan zijn verplichtingen heeft onttrokken ».

ART. 15

In dezelfde wetten wordt een artikel 33bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Artikel 33bis. — § 1. Iedere gewetensbezwaarde vrijgesteld van elke militaire dienst, die schuldig is bevonden aan desertie in vreedstijd, wordt gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaren.

§ 2. De duur van de gevangenisstraf is evenwel drie maanden tot drie jaren indien :

- 1) de gewetensbezwaarde eerder voor desertie werd veroordeeld;
- 2) de gewetensbezwaarde de grenzen van het Belgisch grondgebied heeft overschreden;
- 3) de gewetensbezwaarde gedeserteerd is in overleg met een andere gewetensbezwaarde;
- 4) de desertie langer dan zes maanden heeft geduurd. »

ART. 16

Artikel 34 van dezelfde wetten wordt aangevuld met het volgende lid :

« In geval van desertie in oorlogstijd wordt de maximumstraf, bepaald bij artikel 33bis, uitgesproken. »

ART. 17

Artikel 35 van dezelfde wetten wordt aangevuld met de volgende woorden :

« tenzij deze laatste hiervan afwijken ».

ART. 18

Un article 35bis rédigé comme suit, est inséré dans les mêmes lois :

« Article 35bis. — Le Ministre de l'Intérieur fera rapport par écrit tous les six mois aux Chambres au sujet de l'application de la présente loi. »

ART. 19

A l'article 16, alinéa 1er, des mêmes lois, les mots « l'alinéa 2 de l'article 3 » sont remplacés par les mots « l'alinéa 5 de l'article 2 ».

ART. 20

A l'article 17, alinéa 1er, des mêmes lois, les mots « l'alinéa 2 de l'article 3 » sont remplacés par les mots « l'alinéa 5 de l'article 2 ».

ART. 21

§ 1er. Les articles 8, 9 et 10 de la présente loi entrent en vigueur le jour de leur publication au *Moniteur belge*.

§ 2. La présente loi est également applicable à tous les objecteurs de conscience qui sont en service ou qui ont introduit leur demande en vue d'obtenir le statut d'objecteur de conscience.

Bruxelles, le 8 mars 1989.

Le Président du Sénat,

ART. 18

Een artikel 35bis, luidend als volgt, wordt in dezelfde wetten ingevoegd :

« Artikel 35bis. — De Minister van Binnenlandse Zaken zal om de zes maanden schriftelijk verslag uitbrengen bij de Kamers over de toepassing van deze wet. »

ART. 19

In artikel 16, eerste lid van dezelfde wetten worden de woorden « artikel 3, tweede lid », vervangen door de woorden « artikel 2, vijfde lid ».

ART. 20

In artikel 17, eerste lid van dezelfde wetten worden de woorden « artikel 3, tweede lid » vervangen door de woorden « artikel 2, vijfde lid ».

ART. 21

§ 1. De artikelen 8, 9 en 10 van deze wet treden in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* worden bekendgemaakt.

§ 2. Deze wet is eveneens van toepassing op alle gewetensbezwaarden die in dienst zijn of wier aanvraag tot het bekomen van het statuut van gewetensbezwaarde is ingediend.

Brussel, 8 maart 1989.

De Voorzitter van de Senaat,

F. SWAELEN.

Les Secrétaires,

De Secretarissen,

H. MOUTON.

R. VANNIEUWENHUYZE.